

ÖN- ÉS NYOM KÖVETÉS

El tudnak Önök képzelni egy olyan vonalat, amire fel van fűzve hétmilliárd ember belső közép-pontja? és azt, hogy ennek a vonalnak nincs se eleje, se vége; egyszerre jön mindenhol, de mégsem tart sehova? Ha igen, akkor könnyű dolguk van, csak váltsanak nézőpontot, máris meglátják: ez egy pont, és féltő, hogy a világ közepe.

Szj Kamilla bő két évtizede rajzol. Hol tekintélyes méretű papírokat fed be vonallabirintussal, hol véletlengenerált karcolatok variációit nyomtatja változó méretű lapokra. Néha lágyan sorakoztatja egymás mellé a ceruzanyomokat, máskor fémbe ejt vonalsebet, szűr, belekapar. Eszközrendszere messzemenőig lecsupaszított: végtelen számú pontokból áll és az intuícióból. Kevesen mondtak el ilyen sokat a vonalról.

Most legújabb rajzait és néhány régi nyomatát rendezte három egységbe *Belső középpont* címmel a telep kiállítóterében. A fiatal magánszemélyek által működtetett művészeti bemutatótér a Gozsdu Udvarból költözött át a Godot Galéria régi helyére. A telep, ahogy a neve is mutatja, elsősorban helyszín, ami nyitott, innovatív attitűdjével – és egy kellemes kávézóval – egyszerűen csak a bemutatásra helyezi a hangsúlyt. Teret ad, és ma ez nem kevés.

Szj Kamilla, saját bevallása szerint nem grafikus, hanem rajzoló, de amit rajzol, azt nehéz leírni. Esetében a rajzolás biztosan nem ábrázolás, inkább amolyan ön- és nyomkövetés. A rajzolás művelete és a kép maga egy nehezen szétválasztható egységet alkot, ami a törékeny, egyéni lét és a roppant erejű univerzum tengelyén helyezkedik el. Körülbelül itt fogalmazódnak meg azok a dilemmák, amelyek erre a hétmilliárd emberre kivétel nélkül érvényesek: inkább önmagunkat válasszuk-e egy cél választása helyett?

Szj azt mondja, a rajz az gondolat. Ha így van, akkor a vonal az elgondolás eszköze, a kéz pedig, ami megjeleníti a vonalat, az akarat megtestesülése. Ha a rajz egy gondolat, akkor a vonal fegyver is lehet, ami szűkszavúan elvont és figyelemre méltóan konkrét egyszerre. Olyan harcias tényező, mint az idő, ami képes nyomot hagyni. Ilyen módon a vonal a változás kéréstetlenségét is magában hordozza, mert aminek története van, több nézőpontja is van. Mintha a vonalnak pontosan ezt a megítélhető, több nézetű tulajdonságát központosította volna Szj Kamilla legújabb munkáiban. Mintha a rajzoló egy önmagával kötött szerződést bontott volna föl, amivel egyszersmind a nézőpontját is módosította, és a cél helyett, Kierkegaard metaforájával élve, önmagát választotta. Választása, ha nem is végérvényes, mindenesetre egzisztenciális és perdöntő.

Az új képeken hangsúlyos a körmotívum, ami korai munkáival ellentétben, itt nem pusztán forma, hanem egyben tartalom is. Vonalak százai indulnak a szélekről koncentrikusan a kör középpontja felé, majd pedig belülről kifelé tartanak. Ha pedig a rajzoló keze megbicsaklik, a vonal követi őt. Évgyűrűkként sorakoznak, magukhoz rendelik a néző tekintetét és beszippantják, mint egy

örvény. Szíj kezdetre és befejezésre redukálta az akaratát a rajzolás során; ami eközben történik, az a vonalon túl van. Mert a vonal az Ő esetében nem csak válasz, de bizonyosan létkérdés is. Ott kezdődik-e, ahonnan láthatóvá válik, és ott végződik-e, ahol megszűnik láthatónak lenni? Rendeltetése – akár a rajzolóé is – támasz nélküli. Ahogy Heller Ágnes fogalmaz: a magunk rendeltetését magunknak kell meghatároznunk. „A szabadságba vagyunk hajítva, azaz a semmibe. A puszta lehetőségbe. Téloszunk nincs kijelölve.”

Telep Művészeti Bemutatótér, Budapest, 2011